

NSW Education Standards Authority

2018 HIGHER SCHOOL CERTIFICATE EXAMINATION

Classical Hebrew Continuers

General Instructions

- Reading time – 5 minutes
- Working time – 3 hours
- Write using black pen
- Your attention is drawn to the fact that the Divine Name is spelt in full in Biblical texts contained in this examination paper. If this is a matter of conscience for you, you should not discard the paper

Total marks: 100

Section I – 50 marks (pages 2–13)

This section has two parts, Part A and Part B

- Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Part A – 40 marks

- Attempt Questions 1–7

Part B – 10 marks

- Attempt Question 8

Section II – 20 marks (pages 14–16)

- Attempt Questions 9–11
- Allow about 50 minutes for this section

Section III – 30 marks (pages 18–21)

- Attempt Questions 12–13
- Allow about 1 hour for this section

Section I — Prescribed Text – Tanakh

50 marks

Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Part A – 40 marks

Attempt Questions 1–7

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Use the extracts and your knowledge of the texts and prescribed commentaries in your answers.

Question 1 (7 marks)

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Genesis 21:8–18

- 8 וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּגְמַל וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתֶּה גָדוֹל בַּיּוֹם הַגָּמַל אֶת־יִצְחָק:
- 9 וַתֵּרָא שָׂרָה אֶת־בְּנֵי־הַגֵּר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר־יָלְדָה לְאַבְרָהָם מִצְחָק:
- 10 וַתֹּאמֶר לְאַבְרָהָם גֵּרֶשׁ הָאִמָּה הַזֹּאת וְאֶת־בְּנֶיהָ כִּי לֹא יִירָשׁ בְּנֵי־הָאִמָּה
הַזֹּאת עִם־בְּנֵי עַם־יִצְחָק:
- 11 וַיַּרְע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי אַבְרָהָם עַל אוֹדֹת בְּנֹו:
- 12 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם אַל־יַרְע בְּעֵינֶיךָ עַל־הַנְּעַר וְעַל־אִמְתְּךָ
כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֱלֹיךָ שָׂרָה שָׁמַע בְּקִלָּהּ כִּי בִיִּצְחָק יִקְרָא לָךְ זָרַע:
- 13 וְגַם אֶת־בְּנֵי־הָאִמָּה לִגְוִי אֲשִׁימְנוּ כִּי זָרַעְךָ הוּא:
- 14 וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם | בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח־לֶחֶם וְחֶמֶת מַיִם וַיִּתֵּן אֶל־הַגֵּר שָׁם
עַל־שִׁכְמָהּ וְאֶת־הַיֶּלֶד וַיִּשְׁלַחַהּ וַתֵּלֶךְ וַתֵּתַע בַּמִּדְבָּר בְּאֵר שָׁבַע:
- 15 וַיִּכְלוּ הַמַּיִם מִן־הַחֲמַת וַתִּשְׁלַךְ אֶת־הַיֶּלֶד תַּחַת אַחַד הַשִּׁיחִים:
- 16 וַתֵּלֶךְ וַתֵּשֶׁב לָהּ מִנְּגֵד הַרְחֹק כַּמֶּטְחָנִי קָשָׁת כִּי אָמְרָה אֶל־אֲרָאָה
בְּמֹוֹת הַיֶּלֶד וַתֵּשֶׁב מִנְּגֵד וַתִּשָּׂא אֶת־קִלְיָהּ וַתַּבְּרֶךְ:
- 17 וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־קוֹל הַנְּעַר וַיִּקְרָא מִלֵּאָד אֱלֹהִים | אֶל־הַגֵּר
מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר לָהּ מַה־לָּךְ הַגֵּר אֶל־תִּירָאִי כִּי־שָׁמַע אֱלֹהִים
אֶל־קוֹל הַנְּעַר בְּאֲשֶׁר הוּא־שָׁם:
- 18 קוֹמִי שְׂאִי אֶת־הַנְּעַר וְהַחֲנִיקִי אֶת־יָדְךָ בּוֹ כִּי־לִגְוִי גָדוֹל אֲשִׁימְנוּ:

Question 1 continues on page 3

Question 1 (continued)

- (a) (i) Parse וַיִּגְמַל (verse 8) giving *shoresh*, *binyan* and tense/aspect. **1**
- (ii) Give the tense/aspect and meaning of הִגְמַל (verse 8). **1**
- (b) וְחַמַּת מַיִם (verse 14), מִן־הַחֲמָת (verse 15) **1**
- Account for the different forms of the word חַמַּת in these two phrases.
- (c) Analyse the relationships within Abraham's family. Refer to the extract, use of language and commentary. **4**

End of Question 1

Please turn over

Question 2 (10 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extracts and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Genesis 24:1–9, 21–27

- 1 ואֲבָרְכֶם זָמַן בָּא בַיָּמִים וַיְהִי בִרְךְ אֶת־אֲבִרְהָם בְּכָל־
2 וַיֹּאמֶר אֲבָרְכֶם אֶל־עַבְדּוֹ זָמַן בֵּיתוֹ הַמְּשַׁל בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ שֵׁם־נָא
יְדָךְ תַּחַת יְרֵכֵי:
3 וַאֲשַׁבֵּיעֶךָ בִּיהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְאֱלֹהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה
לְבָנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אֲנֹכִי יוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ:
4 כִּי אֶל־אֶרֶצִי וְאֶל־מוֹלַדְתִּי תִלְךָ וְלִקְחַתְּ אִשָּׁה לְבָנִי לִיצְחָק:
5 וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲעֹבֵד אוֹלִי לֹא־תֵאבְדָה הָאִשָּׁה לְלָכֶת אַחֲרַי אֶל־הָאָרֶץ
הַזֹּאת הֲהִשָּׁב אָשִׁיב אֶת־בְּנֶךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יֵצְאֶת מִשָּׁם:
6 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲבָרְכֶם הַשָּׁמַר לְךָ פִּן־תָּשִׁיב אֶת־בְּנִי שָׁמָּה:
7 יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לָקַחְנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאָרֶץ מוֹלַדְתִּי וְאֲשֶׁר
דִּבַּר־לִי וְאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לִי לֵאמֹר לְזֶרְעֶךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת הוּא
יִשְׁלַח מִלְּאֲכוֹ לְפָנֶיךָ וְלִקְחַתְּ אִשָּׁה לְבָנִי מִשָּׁם:
8 וְאִם־לֹא תֵאבְדָה הָאִשָּׁה לְלָכֶת אַחֲרָיךָ וְנִקִּיתָ מִשְׁבַּעְתִּי זֹאת רַק
אֶת־בְּנִי לֹא תָשִׁב שָׁמָּה:
9 וַיִּשֶׁם הֲעֹבֵד אֶת־יָדוֹ תַּחַת יְרֵךְ אֲבָרְכֶם אֲדַנְּנוּ וַיִּשְׁבַּע לוֹ עַל־הַדָּבָר
הַזֶּה:
21 וְהָאִישׁ מִשְׁתַּאֲהָ לָהּ מִחֲרִישׁ לְדַעַת הַהֲצִלִיחַ יְהוָה דְּרָכּוֹ אִם־לֹא:
22 וַיְהִי כַאֲשֶׁר כָּלּוּ הַגַּמְלִים לְשִׂתוֹת וַיִּקַּח הָאִישׁ גִּזְם זָהָב בַּקַּע מִשְׁקָלוֹ
וּשְׁנַיִ צְמִידִים עַל־יָדָיָה עֲשָׂרָה זָהָב מִשְׁקָלָם:
23 וַיֹּאמֶר בְּתַמִּי אֵת הַגִּידִי נָא לִי הֵיטֵב בֵּית־אָבִיךָ מְקוֹם לָנוּ לָלִין:
24 וַתֹּאמֶר אֵלָיו בְּתִבְתּוֹאֵל אֲנֹכִי בֶן־מֶלֶכָה אֲשֶׁר יְלָדָה לְנַחֲוֹר:
25 וַתֹּאמֶר אֵלָיו גַּם־תִּבְנֶן גַּם־מִסְפּוֹא רַב עִמָּנוּ גַם־מְקוֹם לָלוּן:
26 וַיִּקַּד הָאִישׁ וַיִּשְׁתַּחוּ לַיהוָה:
27 וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנָי אֲבָרְכֶם אֲשֶׁר לֹא־עָנַב חֲסְדּוֹ וְאִמְתּוֹ
מִעַם אֲדֹנָי אֲנֹכִי בְּדֶרֶךְ נַחְמִי יְהוָה בֵּית אַחֵי אֲדֹנָי:

Question 2 continues on page 5

Question 2 (continued)

- (a) How do verses 1–9 reflect Abraham’s need to find a suitable wife for his son? **4**
In your answer, refer to the extract and commentary.
- (b) בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנָי אֲבֹרָחָם אֲשֶׁר לֹא־עָזַב חֶסְדּוֹ וְאַמְתּוֹ מֵעַם אֲדֹנָי (verse 27) **3**
Explain why Abraham’s servant pays homage to God. In your response, make reference to the whole chapter.
- (c) הַהֶשֶׁב (verse 5), הַיֵּשׁ (verse 23)
- (i) What is the function of the ה in these two words? **1**
- (ii) Account for the difference in vocalisation of the ה. **2**

End of Question 2

Please turn over

Question 3 (5 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

I Kings 20:35–43

וְאִישׁ אֶחָד מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים אָמַר אֶל־רַעְהוּ בְּדַבֵּר יְהוָה הַכִּינִי נָא וַיִּמָּאֵן הָאִישׁ לְהַכְתּוֹ:	35
וַיֹּאמֶר לוֹ יַעַן אֲשֶׁר לֹא־שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה הַנִּיחָה הוֹלֵךְ מֵאַתִּי וְהַכָּה הָאָרֶץ וַיִּלְךְ מֵאַצְלוֹ וַיִּמְצָאֶהוּ הָאָרֶץ וַיִּכְהוּ:	36
וַיִּמְצָא אִישׁ אֶחָד וַיֹּאמֶר הַכִּינִי נָא וַיִּכְהוּ הָאִישׁ הַכָּה וּפְצָעֵ: וַיִּלְךְ הַנְּבִיא וַיַּעֲמֵד לְמִלְךְ עַל־הַדָּרֶךְ וַיִּתְחַפֵּשׂ בְּאַפֵּר עַל־עֵינָיו:	37
וַיְהִי הַמֶּלֶךְ עֹבֵר וְהוּא צָעֵק אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר עֲבֹדֶךָ יֵצֵא בְּקֶרֶב־הַמְּלָחָמָה וְהִנֵּה־אִישׁ סֹר וַיָּבֵא אֵלַי אִישׁ וַיֹּאמֶר שְׁמֹר אֶת־הָאִישׁ הַזֶּה אִם־הִפְקֵד יִפְקֹד וְהִיתָה נַפְשׁוֹ תַּחַת נַפְשׁוֹ אוֹ כִּכְר־כֶּסֶף תִּשְׁקוּל:	38
וַיְהִי עֲבֹדֶךָ עֲשֵׂה הַנֵּה וְהִנֵּה וְהוּא אֵינְנוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל בֵּן מִשְׁפָּטֶךָ אַתָּה חָרַצְתָּ:	39
וַיִּמָּחֵר וַיִּסֹּר אֶת־הָאֵפֶר מֵעַל [מַעְלִי] עֵינָיו וַיִּכַּר אֹתוֹ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כִּי מִהַנְּבִיאִים הוּא:	40
וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה יַעַן שָׁלַחְתָּ אֶת־אִישׁ־חַרְמֵי מִיָּד וְהִיתָה נַפְשׁוֹ תַּחַת נַפְשׁוֹ וְעַמְּךָ תַּחַת עַמּוֹ:	41
וַיִּלְךְ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל עַל־בֵּיתוֹ סֹר וְזַעַף וַיָּבֵא שְׁמֹרֹנָה:	42
	43

- (a) Describe how the prophet's message is delivered in this extract. Refer to the extract and commentary. **2**
- (b) Explain the purpose of the prophet's message. Refer to the extract and commentary. **3**

Question 4 (6 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

I Kings 21:17–27

17	וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֶל-אֱלֹהֵי הַתְּשִׁבִי לֵאמֹר:
18	קוּם רֵד לְקִרְיַת אַחַז בְּשִׁמְרוֹן הַנָּה בְּכַרְם נְבוֹת אֲשֶׁר-יָרַד שָׁם לְרִשְׁתּוֹ:
19	וּדְבַרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה הָרַצְחָתָּ וְגַם-יָרַשְׁתָּ וּדְבַרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר לָקְחוּ הַכְּלָבִים אֶת-דָּמֵךְ נְבוֹת יִלְקֹוּ הַכְּלָבִים אֶת-דָּמְךָ גַּם-אַתָּה:
20	וַיֹּאמֶר אַחַז אֶל-אֱלֹהֵי הַמְּצֹאֲתַי אִיבִי וַיֹּאמֶר מְצֹאֲתַי יַעַן הִתְמַכְּרִיתָ לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה:
21	הֲנֵנִי מְבִי [מִבְּיֹא] אֵלֶיךָ רָעָה וּבְעַרְתִּי אַחֲרֶיךָ וְהִכְרַתִּי לְאַחַז מִשְׁתָּוִן בְּקִיר וְעֶצוּר וְעֹזֹב בְּיִשְׂרָאֵל:
22	וְנִתְּתִי אֶת-בֵּיתְךָ כְּבַיִת יָרְבָּעַם בְּיָנֻכְשׁ וּכְבַיִת בַּעֲשָׂא בֶן-אַחֲזִיָּה אֶל-הַפֶּעַס אֲשֶׁר הִכְעִסְתָּ וַתַּחַטָּא אֶת-יִשְׂרָאֵל:
23	וְגַם-לְאִיזָבֵל דִּבֶּר יְהוָה לֵאמֹר הַכְּלָבִים יֹאכְלוּ אֶת-אִיזָבֵל בְּחָל יִזְרְעֵאל:
24	הַמֵּת לְאַחַז בְּעִיר יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים וְהַמֵּת בְּשִׁדָּה יֹאכְלוּ עוֹף הַשָּׁמַיִם:
25	רַק לֹא-הָיָה כְּאַחַז אֲשֶׁר הִתְמַכֵּר לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֲשֶׁר-הִסְתָּה אֹתוֹ אִיזָבֵל אִשְׁתּוֹ:
26	וַיִּתְעַב מְאֹד לְלֶכֶת אַחֲרֵי הַגִּלְלִים כֹּכֹל אֲשֶׁר עָשׂוּ הָאֹמְרֵי אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל:
27	וַיְהִי כִשְׁמַע אַחַז אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּקְרַע בְּגָדָיו וַיִּשְׁמַשֵּׁק עַל-בָּשָׂרוֹ וַיִּצְוֶם וַיִּשְׁכַּב בַּשָּׂק וַיְהִלֵּךְ אֵט:

- (a) Account for the use of the word אִיבִי in verse 20. In your answer, refer to the extract and the previous chapters. **3**
- (b) Describe the tone created through the use of each of the following.
- (i) קוּם רֵד (verse 18) **1**
 - (ii) לָקְחוּ הַכְּלָבִים (verse 19) **1**
 - (iii) וְעֶצוּר וְעֹזֹב (verse 21) **1**

Question 5 (6 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

II Kings 2:11–18

11	וַיְהִי תַמָּה הַלְכִים הַלֹּךְ וְדַבֵּר וְהִנֵּה רֶכֶב־אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ וַיִּפְרְדוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם וַיַּעַל אֱלֹהֵי בְּסַעְרָה הַשָּׁמַיִם: וַאֲלֵישַׁע רָאָה וְהוּא מִצַּעֵק אָבִי אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו וְלֹא רָאָהוּ עוֹד וַיַּחְזֹק בְּבִגְדָיו וַיִּקְרַעֵם לְשָׁנַיִם קָרְעִים: וַיֵּרָם אֶת־אֲדָרֶת אֱלֹהֵי אֲשֶׁר נִפְלָה מֵעָלָיו וַיֵּשֶׁב וַיַּעֲמֵד עַל־שַׁפְּת הַיַּרְדֵּן:
12	וַיִּקַּח אֶת־אֲדָרֶת אֱלֹהֵי אֲשֶׁר־נִפְלָה מֵעָלָיו וַיִּכָּה אֶת־הַפְּמִים וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי יְהוָה אֱלֹהֵי אֲרָם הוּא אֶת־הַפְּמִים וַיַּחֲצוּ הַנְּהָ וְהִנֵּה וַיַּעֲבֵר אֱלִישַׁע:
13	וַיִּרְאֶהוּ בְנֵי־הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר־בִּירִיחוֹ מִנְּגַד וַיֹּאמְרוּ נָחָה רִיחַ אֱלֹהֵי עַל־אֲלִישַׁע וַיָּבֵאוּ לְקִרְיָתוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ־לּוֹ אַרְצָה: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִנֵּה־נָא יֵשׁ־אֶת־עַבְדֶּיךָ חֲמֻשִׁים אַנְשִׁים בְּנֵי־חַיִל יִלְכוּ נָא וַיִּבְקְשׁוּ אֶת־אֲדֹנֶיךָ פֶּן־נִשְׂאוּ רִיחַ יְהוָה וַיִּשְׁלַכְהוּ בְּאֶחָד הַהָרִים אוֹ בְּאַחַת הַגְּבָאוֹת [הַגְּבָאוֹת] וַיֹּאמֶר לֹא תִשְׁלַחוּ: וַיִּפְצְרוּ־בּוֹ עַד־בֶּשׂ וַיֹּאמֶר שְׁלַחוּ וַיִּשְׁלַחוּ חֲמֻשִׁים אִישׁ וַיִּבְקְשׁוּ שְׁלֹשֶׁה־יָמִים וְלֹא מָצְאוּהוּ: וַיָּשָׁבוּ אֵלָיו וְהוּא יֹשֵׁב בִּירִיחוֹ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הֲלוֹא־אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם אֶל־תִּלְכוּ:
14	
15	
16	
17	
18	

- (a) According to commentary, what information can be derived from verses 11 and 12 about Jewish practices? **2**
- (b) Describe the attitude of the בְּנֵי הַנְּבִיאִים towards the prophets in verses 15–18. In your answer, refer to the extract and commentary. **2**
- (c) Account for the different vocalisations of the conjunctive *vav* in: **2**
- וְסוּסֵי אֵשׁ (verse 11)
 - וַאֲלֵישַׁע (verse 12)
 - וּפָרָשָׁיו (verse 12).

Question 6 (3 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extracts and then answer in ENGLISH the question that follows.

Nehemiah 8:9, 13–18

- 9 וַיֹּאמֶר נְחֵמְיָה הוּא הַתְּרַשְׁתָּא וְעִזְרָא הַכֹּהֵן | הַסֵּפֶר וְהַלְוִיִּם הַמְּבִינִים
אֶת־הָעָם לְכָל־הָעָם הַיּוֹם קָדְשָׁהוּא לִיהְנֶה אֱלֹהֵיכֶם אֶל־תִּתְּאָבְלוּ
וְאֶל־תִּבְכוּ כִּי בּוֹכִים כָּל־הָעָם כְּשָׁמְעָם אֶת־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה:
- 13 וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי נֶאֱסְפוּ רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְכָל־הָעָם הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
אֶל־עִזְרָא הַסֵּפֶר וּלְהַשְׁכִּיל אֶל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה:
14 וַיִּמְצְאוּ כְּתוּב בַּתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה אֲשֶׁר יֵשְׁבוּ
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּסִּפּוֹת בְּחֹג בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי:
15 וְאֲשֶׁר יִשְׁמִיעוּ וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בְּכָל־עָרֵיהֶם וּבִירוּשָׁלַם לֵאמֹר צִאוּ הָרָר
וְהִבִּיאוּ עֲלֵי־זֵית וְעֲלֵי־עֵץ שֶׁמֶן וְעֲלֵי הַדָּס וְעֲלֵי תְּמָרִים וְעֲלֵי עֵץ
עֹבֵת לַעֲשֹׂת סֶכֶת כַּכְּתוּב:
16 וַיִּצְאוּ הָעָם וַיְבִיאוּ וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם סִכּוֹת אִישׁ עַל־גֻּנוֹ וּבַחֲצֵרֵיהֶם
וּבַחֲצֵרוֹת בַּיִת הָאֱלֹהִים וּבַרְחוּב שְׁעַר הַמַּיִם וּבַרְחוּב שְׁעַר אֲפְרָיִם:
17 וַיַּעֲשׂוּ כָל־הַקְּהָל הַשְּׁבִיִּים מִן־הַשְּׁבִי | סִכּוֹת וַיֵּשְׁבוּ בַּסִּפּוֹת כִּי
לֹא־עָשׂוּ מִימֵי יְשׁוּעַ בֶּן־נּוּן כֵּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַהוּא וְתָהִי
שִׁמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד:
18 וַיִּקְרָא בַּסֵּפֶר תּוֹרַת הָאֱלֹהִים יוֹם | בַּיּוֹם מִן־הַיּוֹם הַרְּאִשׁוֹן עַד הַיּוֹם
הָאַחֲרֹן וַיַּעֲשׂוּ־חֹג שִׁבְעַת יָמִים וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֵרַת כַּמִּשְׁפָּט:

(verse 9) ... אֶל־תִּתְּאָבְלוּ וְאֶל־תִּבְכוּ כִּי בּוֹכִים כָּל־הָעָם כְּשָׁמְעָם אֶת־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה:

3

Explain why Ezra and Nehemiah are considered to be the restorers of Jewish practice in Judah. In your response, refer to the extract and commentary.

Question 7 (3 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the question that follows.

Nehemiah 9:6–10

- 6 אֲתָהּ-הוּא יְהוָה לְבַדְּךָ אֵת [אֲתָהּ] עָשִׂיתָ אֶת-הַשָּׁמַיִם שָׁמַי הַשָּׁמַיִם
וְכָל-צְבָאָם הָאָרֶץ וְכָל-אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיָּמִים וְכָל-אֲשֶׁר בָּהֶם וְאֲתָהּ
מִחַיָּה אֶת-כָּלָם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִיִּים:
7 אֲתָהּ-הוּא יְהוָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים
וְשִׁמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם:
8 וּמִצָּאתָ אֶת-לִבּוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ וְכָרוֹת עֲמוֹ הַבְּרִית לְתֵת אֶת-אֲרֶץ
הַכְּנַעֲנִי הַחֲתִי הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִי וְהַיְבוּסִי וְהַגְּרָגָשִׁי לְתֵת לְזֵרְעוֹ וּתְקַם
אֶת-דְּבָרֶיךָ כִּי צִדִּיק אָתָּה:
9 וַתֵּרָא אֶת-עֲנִי אֲבֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם וְאֶת-זַעֲקָתָם שָׁמַעְתָּ עַל-יַם-סוּף:
10 וַתֵּתֵן אֹתָת וּמִפְתִּיִם בַּפְּרָעָה וּבְכָל-עֲבָדָיו וּבְכָל-עַם אֲרָצוֹ כִּי יִדְעָתָ
כִּי הַיְיָדוּ עָלֵיהֶם וַתַּעַשׂ-לָּךְ שֵׁם כְּהִיּוֹם הַיְיָ:

Account for the presence and absence of the *dagesh* in the following words.

- (a) וְהַיְבוּסִי (verse 8) 1
- (b) וְהַגְּרָגָשִׁי (verse 8) 1
- (c) בַּפְּרָעָה (verse 10) 1

BLANK PAGE

Please turn over

Section I (continued)

Part B – 10 marks

Attempt Question 8

Answer the question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Your answer will be assessed on how well you:

- demonstrate knowledge and understanding of the prescribed text(s) relevant to the question
- communicate ideas and information using relevant examples
- present a logical and cohesive response

Question 8 (10 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extracts and then answer in ENGLISH the question that follows.

Genesis 18:19

19 כִּי יָדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יֵצֵא אֶת־בְּנָיו וְאֶת־בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דְרֹךְ
יְהוָה לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הָבִיא יְהוָה עַל־אֲבְרָהָם אֵת
אֲשֶׁר־דִּבֶּר עָלָיו:

Genesis 18:24–25

24 אוֹלֵי יֵשׁ חַמְשִׁים צַדִּיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר הָעַר תִּסְפָּה וְלֹא־תִשָּׂא לְמָקוֹם
לְמַעַן חַמְשִׁים הַצַּדִּיקִים אֲשֶׁר בְּקַרְבָּה:
25 חָלְלָה לְךָ מַעֲשֵׂת | כַּדָּבָר הַזֶּה לְהַמִּית צַדִּיק עִם־רָשָׁע וְהָיָה כַּצַּדִּיק
כַּרְשָׁע חָלְלָה לְךָ הַשֹּׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט:

Genesis 22:16–17

16 וַיֹּאמֶר בְּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם־יְהוָה כִּי יֵעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא
חָשַׁכְתָּ אֶת־בְּנֶךָ אֶת־יְחִידְךָ:
17 כִּי־בָרַךְ אֲבְרָהָם וְהִרְבָּה אַרְבָּה אֶת־זַרְעוֹ כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחֲלוֹל
אֲשֶׁר עַל־שֵׁפֶת הַיָּם וַיִּרְשׂ זַרְעוֹ אֵת שְׁעַר אֲבִיו:

Question 8 continues on page 13

Question 8 (continued)

I Kings 19:11–12

- 11 וַיֹּאמֶר צָא וְעַמְדַתְּ בְּהַר לְפָנַי יְהוָה וְהִנֵּה יְהוָה עֹבֵר וְרוּחַ גְּדוּלָּה
וְחֹזֶק מְפָרֵק הָרִים וּמִשְׁבֵּר סְלָעִים לְפָנַי יְהוָה לֹא בְרוּחַ יְהוָה וְאַחַר
הָרוּחַ רָעַשׁ לֹא בְרֵעַשׁ יְהוָה:
- 12 וְאַחַר הָרֵעַשׁ אֵשׁ לֹא בְּאֵשׁ יְהוָה וְאַחַר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דַּקָּה:

Nehemiah 9:6–8

- 6 אֲתָהּ-הוּא יְהוָה לְבַדְּךָ אַתָּה [אַתָּה] עֲשִׂיתָ אֶת-הַשָּׁמַיִם שָׁמַי הַשָּׁמַיִם
וְכָל-צְבָאָם הָאָרֶץ וְכָל-אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיָּמִים וְכָל-אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה
מַחִיָּה אֶת-כָּלָם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים:
- 7 אֲתָהּ-הוּא יְהוָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ בְּאַבְרָם וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים
וְשִׁמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם:
- 8 וּמִצָּאתָ אֶת-לִבְבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ וְכָרוֹת עֲמוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת-אֲרֶץ
הַכְּנַעֲנִי הַחֹתִי הָאֲמָרִי וְהַפְרָזִי וְהַיְבוּסִי וְהַגְרָגְשִׁי לָתֵת לְזֶרְעוֹ וּתְקַם
אֶת-דְּבָרֶיךָ כִּי צִדִּיק אַתָּה:

Nehemiah 9:17–18

- 17 וַיִּמְאֲנוּ לִשְׁמֹעַ וּלֹא-זָכְרוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ עִמָּהֶם וַיִּקְשׁוּ
אֶת-עַרְפָּם וַיִּתְנַוְדוּ-רֹאשׁ לְשׁוֹב לְעַבְדְּתֶם בְּמִרְיָם וְאַתָּה אֱלֹהֵי סְלִיחוֹת
חַנוּן וְרַחוּם אֶרְךָ-אַפַּיִם וְרַב-יְחַסְדִּי [חַסְדִּי] וְלֹא עֲזַבְתָּם:
- 18 אַךְ כִּי-עָשׂוּ לָהֶם עֲגָל מִסֹּכָה וַיִּאֲמְרוּ זֶה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הִעֲלֶיךָ
מִמִּצְרָיִם וַיַּעֲשׂוּ נִאֲצוֹת גְּדֹלוֹת:

Avinu Malkeinu

Our Father, our King, be gracious to us and answer us for we have no worthy deeds of our own; deal kindly with us in charity and loving kindness, and save us.

How do these extracts reflect the relationship between God and His people? In your response, refer to the extracts provided, prescribed texts and commentary. **10**

End of Question 8

Section II — Prescribed Text – Mishna

20 marks

Attempt Questions 9–11

Allow about 50 minutes for this section

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Use the extracts and your knowledge of the texts and prescribed commentaries in your answers.

Question 9 (6 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Mishna, Sukkah 1:1

סָכָה שֶׁהִיא גְבוּהָה לְמַעַלָּה מֵעֶשְׂרִים אַמָּה, פְּסוּלָה. רַבִּי יְהוּדָה מְכַשֵּׁיר.
וְשֵׁאִינָה גְבוּהָה עֶשְׂרֵה טְפָחִים, וְשֵׁאִין לָהּ שְׁלֹשׁ דָּפְנוֹת, וְשַׁחֲמַת מְרַבָּה
מְצֻלָּתָה, פְּסוּלָה. סָכָה יְשָׁנָה, בֵּית שְׂמַאי פּוֹסְלִין, וּבֵית הַלֵּל מְכַשֵּׁירִין. וְאִיזוֹ
הִיא סָכָה יְשָׁנָה? כָּל שֶׁעָשְׂתָּה קֶדֶם לְחַג שְׁלֹשִׁים יוֹם. אֲבָל אִם עָשְׂתָּה לְשֵׁם
חַג, אֶפְלוּ מִתְחִלַּת הַשָּׁנָה, כְּשֶׁרָה:

(a) סָכָה שֶׁהִיא גְבוּהָה לְמַעַלָּה מֵעֶשְׂרִים אַמָּה, פְּסוּלָה. רַבִּי יְהוּדָה מְכַשֵּׁיר. 2

Compare the opinions regarding the size of a *sukkah*.

(b) Explain the requirements of the following concerning the addition of a third wall: 2

- *Lavud*
- *Tzurat hapetach*.

(c) Explain the differences of opinion regarding a יְשָׁנָה סָכָה with reference to the following: 2

- פּוֹסְלִין
- מְכַשֵּׁירִין
- כְּשֶׁרָה.

Question 10 (8 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Mishna, Sukkah 3:15

מְקַבְּלֵת אֵשָׁה מִיַּד בְּנָהּ וּמִיַּד בַּעֲלָהּ וּמִחֲזִירְתּוֹ לַמַּיִם בַּשַּׁבָּת. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר: בַּשַּׁבָּת מִחֲזִירִין, בְּיוֹם טוֹב מוֹסִיפִין, וּבַמּוֹעֵד מִחֲלִיפִין. קָטָן הַיּוֹדֵעַ
לְנַעֲנֵעַ, חָיֵב בַּלּוּלָב:

- (a) מְקַבְּלֵת אֵשָׁה מִיַּד בְּנָהּ וּמִיַּד בַּעֲלָהּ וּמִחֲזִירְתּוֹ לַמַּיִם בַּשַּׁבָּת. 3
Explain why commentaries are essential in the study of Mishna. In your answer, make specific reference to this phrase and commentary.
- (b) In what context are יום טוב and מועד mentioned in this mishna? 2
- (c) What features of the language of this mishna demonstrate that it is post-Biblical rabbinic literature? 3

Please turn over

Question 11 (6 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the question that follows.

Mishna, Sukkah 4:4

מצות לולב כיצד? יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת, מוליכין את לולביהן להר הבית, והתנגין מקבלין מהן וסודרין אותן על גב האצטבא, והזקנים מניחין את שלהן בלשכה. ומלמדים אותם לומר: "כל מי שמגיע לולבי בידו, הרי הוא לו במתנה". למחר משפמיין ובאין, והתנגין זורקין אותם לפניהם. והן מחטפין ומפין איש את חברו. וכשראו בית דין שבאו לידי סכנה, התקינו שיהא כל אחד ואחד נוטל בביתו:

Explain the significance of each of the following actions in determining custom and practice in Mishnaic times.

6

- מוליכין את לולביהן להר הבית
- והזקנים מניחין את שלהן בלשכה
- ומלמדים אותם לומר: "כל מי שמגיע לולבי בידו, הרי הוא לו במתנה"
- למחר משפמיין ובאין
- והן מחטפין ומפין איש את חברו
- התקינו שיהא כל אחד ואחד נוטל בביתו

BLANK PAGE

Please turn over

Section III — Unseen Text – Tanakh

30 marks

Attempt Questions 12–13

Allow about 1 hour for this section

Answer the question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Question 12 (15 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Title: The campaigns of Judah, Benjamin and Joseph

Context: The tribes claim their allotted territory

Judges 1:16–26

- 16 ובני קיני חתן משה עלו מעיר התמרים את בני יהודה מדבר יהודה
אשר בנגב ערד וילך וישב את העם:
- 17 וילך יהודה את שמעון אחיו ויכו את הפנעני וישב צפת ויחרימו
אותה ויקרא את שם העיר קרמה:
- 18 וילכד יהודה את עזה ואת גבולה ואת אשקלון ואת גבולה
ואת עקרון ואת גבולה:
- 19 ויהי יחנה את יהודה וירש את ההר כי לא להוריש את ישב העמק
כירכב ברזל להם:
- 20 ויתנו לכלב את חברון כאשר דבר משה וירש משם את שלשה
בני הענק:
- 21 ואת היבוסים ישב ירושלים לא הורישו בני בנימן וישב היבוסים את בני
בנימן בירושלים עד היום הנה:
- 22 ויעלו בית יוסף גם הם בית אל ויהנה עמם:
- 23 ויתירו בית יוסף בבית אל ושם העיר לפנים לזו:
- 24 ויראו השמרים איש יוצא מן העיר ויאמרו לו הראנו נא את מבוא
העיר ועשינו עמך חסד:
- 25 ויראם את מבוא העיר ויכו את העיר לפי חרב ואת האיש
ואת כל משפחתו שלחו:
- 26 וילך האיש ארץ החתים ויבן עיר ויקרא שמה לזו הוא שמה עד
היום הנה:

Question 12 continues on page 19

Question 12 (continued)

Glossary:

חַתָּן	<i>father-in-law</i>
נִיחָרְמוֹ	<i>destroy</i>
וַיִּרְשׁ	<i>dispossess</i>
וַיִּתְּרוּ	<i>scout</i>

- (a) Account for the repetition of the word יְהוֹדָה in verse 16. **1**
- (b) Describe the conquests of Judah and Benjamin (verses 17–21). **4**
- (c) Account for the name חֶרְמָה (verse 17). **1**
- (d) To what does the *mappiq* in אֶתְּהָ (verse 17) refer? **1**
- (e) Explain how בֵּית־יֹסֵף were able to conquer בֵּית־אֵל (verses 24–25). **2**
- (f) Explain the rule of the preposition using: **2**
- מֵעִיר (verse 16)
 - בְּשֵׁם (verse 20)
 - מִן־הָעִיר (verse 24).
- (g) וַעֲשִׂינוּ עִמָּךְ חֶסֶד (verse 24) **1**
How was this fulfilled?
- (h) Identify ONE example of the pausal form. **1**
- (i) Parse the following verbs giving *shoresh*, *binyan* and tense/aspect.
- (i) הִרְאֵנוּ (verse 24) **1**
 - (ii) שָׁלְחוּ (verse 25) **1**

End of Question 12

Question 13 (15 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Title: King David encounters Ziba, Shimei ben Gera and Abishai

Context: King David leaves Jerusalem as his son Absalom seizes power

II Samuel 16:1–10

- 1 וְדָוִד עָבַר מֵעַט מִהַרְאֵשׁ וַהֲנֵה צִיבָא נָעַר מִפִּי־בִשֵׁת לְקִרְאָתוֹ וַצֹּמֵד
חֲמֹרִים חֲבָשִׁים וְעַלֵּיהֶם מֵאֲתִים לֶחֶם וּמֵאָה צְמוֹקִים וּמֵאָה קִיץ
וַנָּבֵל יָיִן:
- 2 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־צִיבָא מַה־אֵלֶּה לָּךְ וַיֹּאמֶר צִיבָא הַחֲמֹרִים
לְבֵית־הַמֶּלֶךְ לְרֹכֵב וְלַהֲלָחֵם [וְהַלָּחֵם] וְהַקִּיץ לְאֹכֹל הַנֹּעְרִים וְהַיָּיִן
לְשִׁתוֹת הַיָּעָף בַּמִּדְבָּר:
- 3 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וְאֵיךְ בְּנֵי־אֲדֹנָי וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל־הַמֶּלֶךְ הִנֵּה יוֹשֵׁב
בִּירוּשָׁלַם כִּי אָמַר הַיּוֹם יָשִׁיבוּ לִי בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת מַמְלַכּוֹת אָבִי:
- 4 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְצִבָּא הֲנֵה לָּךְ כָּל אֲשֶׁר לְמִפִּי־בִשֵׁת וַיֹּאמֶר צִיבָא
הַשְׁתַּחֲוִיתִי אֲמָצָא־חַן בְּעֵינָיִךְ אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ:
- 5 וּבָא הַמֶּלֶךְ דָּוִד עַד־בְּחוּרִים וַהֲנֵה מִשֵּׁם אִישׁ יוֹצֵא מִמִּשְׁפַּחַת
בֵּית־שָׁאוּל וְשָׁמוֹ שָׁמְעִי בֶן־גֵּרָא יוֹצֵא יָצֹא וּמִקְלָל:
6 וַיִּסְקַל בָּאֲבָנִים אֶת־דָּוִד וְאֶת־כָּל־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְכָל־הָעָם
וְכָל־הַגְּבֹרִים מִיַּמִּינוֹ וּמִשְׁמָאלוֹ:
- 7 וְכֹה־אָמַר שָׁמְעִי בְקָלְלוֹ צֵא צֵא אִישׁ הַדָּמִים וְאִישׁ הַבִּלְעֵל:
8 הַשִּׁיב עָלַיךְ יְהוָה כָּל דָּמֵי בֵּית־שָׁאוּל אֲשֶׁר מָלַכְתָּ תַּחְתּוֹ [תַּחְתּוֹיִן]
וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת־הַמְּלוּכָה בְּיַד אַבְשָׁלוֹם בֶּן־נֶגֶד וַהֲנֵה בְּרַעְתֶּךָ כִּי אִישׁ
דָּמִים אָתָּה:
- 9 וַיֹּאמֶר אַבִּישַׁי בֶּן־צְרוּיָה אֶל־הַמֶּלֶךְ לָמָּה יִקְלַל הַכֶּלֶב הַמֵּת הַזֶּה
אֶת־אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ אֲעִבְרָה־נָּא וְאֶסִּירָה אֶת־רֹאשׁוֹ:
- 10 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַה־לִּי וְלָכֶם בְּנֵי צְרוּיָה כִּי [כֹּה] יִקְלַל וְכִי [כֵּן] יְהוָה
אָמַר לוֹ קָלַל אֶת־דָּוִד וּמִי יֹאמֶר מִדּוּעַ עָשִׂיתָה כֵּן:

Question 13 continues on page 21

Question 13 (continued)

Glossary:

חבשים	<i>laden</i>
צמוקים	<i>raisins</i>
ק"ץ	<i>summer fruit</i>
היגעף	<i>exhausted</i>
מפיבשת	<i>name of Saul's eldest son</i>

- (a) Analyse the motives behind the actions of Ziba in verses 1–4 and those of Shimei ben Gera in verses 5–8. **6**
- (b) How does Abishai's response in verse 9 reflect his relationship with the King? **3**
- (c) What does David's reaction to Abishai teach us about David? **2**
- (d) Account for the different form of the verb נצ"י in each of the following.
- (i) יצא יצוא ומקלל (verse 5) **1**
- (ii) נצו נצו (verse 7) **1**
- (e) Account for the two examples of the *Qere-Khetiv* in verse 10. **2**

End of paper

BLANK PAGE

BLANK PAGE

BLANK PAGE